

2024-05-20

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2024-00626

Inriktningsbeslut auktorisation kundval särskilt boende LSS för Valfärd samhällsservice

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen verksamhetsutskott ger produktionsdirektören för Valfärd samhällsservice i uppdrag att utreda förutsättningarna kring att gå med i Nackas kundval för särskilt boende LSS samt återkomma med analys inför ställningstagande avseende fortsatt inriktning kring driftsform.

Detta beslut fattas med stöd av 12.1 och 12.2 i kommunstyrelsens delegationsordning.

Sammanfattning av ärendet

Valfärd samhällsservice driver i dag tolv bostäder med särskild service enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Produktionsområdet önskar utreda förutsättningarna att gå med i Nackas kundval för särskilt boende LSS. Ett antal möjligheter och risker har identifierats och analysarbetet planeras genomföras under sommaren och hösten 2024.

Utredningen planeras presenteras till kommunstyrelsens verksamhetsutskotts sammanträde den 10 december 2024 för beslut avseende fortsatt inriktning kring driftsform. Det skulle innebära att ny driftsform kan gälla för de första verksamheterna från januari 2025.

Ärendet

Om kundval särskilt boende LSS

I Nacka drivs det stora flertalet boenden med särskild service enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) i upphandlad form. Sedan 2020 har anordnare haft möjlighet att auktorisera sig för att driva boende för LSS enligt Nackas kundvalsmodell (SOCN 2021-00335). I dagsläget finns tre auktoriserade verksamheter med totalt 30 Nackakunder. Två av boendena är servicebostäder och en är gruppbostad.

Kundvalssystemet ska ge kommuninvånarna direkt inflytande över välfärdstjänster som de har rätt till. Kunden får en check av kommunen och väljer därefter anordnare av

tjänsten. Systemet med checkar innebär att alla anordnare, såväl kommunala som privata, kan bedriva verksamhet på lika villkor. Checkstorleken fastställs årligen av kommunfullmäktige. För att vara valbara inom kundvalssystemet måste anordnare uppfylla de villkor som kommunfullmäktige och socialnämnden beslutar om.

Nuläge och grundförutsättningar

Välfärd samhällsservice bedriver i dag tolv grupp och servicebostäder med särskilt service enligt LSS. Organisatoriskt hör de till verksamhetsområde Grupp- och servicebostäder inom affärsområde Omsorg och assistans. Åtta av verksamheterna har vunnits genom öppet upphandlingsförfarande och övriga drivs enligt kommunintern överenskommelse. Inom verksamhetsområdet finns cirka 125 medarbetare, sex biträdande verksamhetschefer samt en verksamhetschef.

Verksamheterna är upphandlade vid olika tillfällen och avtalen har därför olika löptider. När löptiderna är slut ska socialnämnden konkurrensutsätta dem på nytt. Avtalens löptider och planerade eller pågående renoveringar kan påverka när de olika verksamheterna kan gå in i kundvalet. Se tabell nedan för beskrivningar av verksamheterna och deras förutsättningar.

Verksamheterna bedrivs i boenden som ägs av ett flertal olika hyresvärdar och som hyrs in via kommunens fastighetsenhet. Lokalernas skick är mycket varierande med i flera fall eftersatt underhåll. Hyrona för de boende har justerats kraftigt under 2024.

Verksamhet	Antal platser	Avtalsform	Avtalstid
Gamla Värmdövägen servicebostad	8	Intern överenskommelse dnr SOCN 2015-0055	1 januari 2026
Lakegatans gruppbofastad	7	Intern överenskommelse dnr SOCN 2015-0056	1 januari 2026
Fidravägens gruppbofastad	7	Intern överenskommelse dnr SOCN 2015-0047	1 januari 2026
Skogalundsklippans servicebostad	13	Intern överenskommelse Dnr SOCN 2019/491	1 januari 2025
Skymningsvägens gruppbofastad	6	Upphandling Dnr SOCN 2015/33	1 januari 2025
Kvarnvägens gruppbofastad	6	Upphandling Dnr SOCN 2015/53	1 januari 2025
Vattenverksvägens gruppbofastad	6	Upphandling Dnr SOCN 2015/54	1 januari 2025
Rudsjövägens gruppbofastad	6	Upphandling Dnr SOCN 2019/489	1 januari 2025
Kantatvägens servicebostad	6	Intern överenskommelse Dnr SOCN 2019/490	1 januari 2025
Sockenvägens servicebostad	12	Upphandling Dnr SOCN 2022-00387	28 februari 2032
Solsidevägens gruppbofastad	6	Upphandling Dnr SOCN 2022-00387	28 februari 2032
Nya Gatans servicebostad	12	Upphandling Dnr SOCN 2022-00386	31 mars 2031

Verksamhetsområdet har haft ekonomiska utmaningar under lång tid men efter flera vunna upphandlingar, ny ledning och visst statligt stöd i samband med pandemin har resultatutvecklingen börjat se något mer positiv ut. Utfall 2023 uppgick till -0,3 miljoner kronor. Eftersom många av enheterna är små är det utmanande att helt anpassa bemanningen efter checknivåerna. En framgångsfaktor har varit att driva flera verksamheter i nära samspel med varandra för att nyttja synergieffekter. Avgörande för ekonomin är att ha tillräckligt många verksamheter för att kunna dela på gemensamma kostnader.

Nuvarande avtalsform innebär att socialnämnden ansvarar för de fysiska lokalerna och hantering samt finansiering av hyra och underhållskostnader. Verksamhetsområdet kan idag inte påverka hur många eller vilka kunder som placeras på vilket boende och det är inte möjligt att ta emot kunder från andra kommuner.

Välfärd samhällsservice önskar utreda förutsättningarna kring att övergå till att driva aktuell verksamhet inom ramen för kundval. För att säkerställa att det går att göra med långsiktigt god ekonomi och hög kvalitet behöver fördjupade analyser av bland annat affärsmässiga och lokalrelaterade förutsättningar göras.

Fördelar med att gå med i kundvalet

Välfärd samhällsservice har mycket goda erfarenheter av att driva verksamheter inom ramen för kommunens kundval. Produktionsområdet ser många starka skäl att driva även bostäder med särskild service enligt LSS på samma sätt. Genom att gå med i kundvalet skapas förutsättningar för verksamheterna att arbeta långsiktigt utan risk att förlora dem vid en ny konkurrensutsättning. Genom långsiktighet säkerställs kontinuiteten för kunder och medarbetare samt att förutsättningarna för god kvalitet och ekonomi ökar. Genom att ta över ansvaret för lokaler och administrationen av dem finns också möjlighet till effektiviseringar.

Risker

De första preliminära ekonomiska kalkylerna visar att en övergång till kundval inte självklart blir långsiktigt lönsamt. För att skapa en tydligare bild av läget inför beslut behöver fördjupade analyser av läget göras. Ett antal riskområden har identifierats som behöver analyseras närmare.

- Fastighet
  - Hyresavtal, avtalstider och gränsdragningslistor behöver analyseras för att identifiera förutsättningar, hyresrisker och verksamhetskostnader.
  - Lokalerna skick och kommande underhållsbehov samt hur kostnader för detta påverkar framtida hyror.
  - Lokalernas tillgänglighet och status vad gäller exempelvis brand och ventilation för att säkerställa förutsättningarna för långsiktig drift.
- Verksamhet och kvalitet
  - Skillnader mellan avtalsvillkor och auktorisationskrav vad gäller exempelvis bemanning, kvalitetskrav och möjligheter att ta emot kunder från andra kommuner vid eventuella tomplatser.
  - Ansvarsfrågor vad gäller exempelvis hälso- och sjukvård och liknande frågor.
  - Framtida demografisk utveckling inom området
  - Konkurrenssituationen
- Ekonomi
  - Hyreskostnader över tid
  - Verksamhetskostnader utöver de som finansieras i dagsläget
  - Kundernas hyresnivå, möjlighet till framtida hyresjusteringar samt eventuella hyrestvister efter senaste höjningen
  - Kostnader för att administrera lokaler och hyror

- Känslighet kopplat till framtida förändringar av checkfinansiering

Konsekvenser av eventuell auktorisation

Inför formellt beslut avseende fortsatt inriktning kring driftsform och att eventuellt ansöka om auktorisation måste fördjupade konsekvensanalyser göras. En första bedömning är att de kunder som i dagsläget bor i berörda bostäder inte påverkas i större omfattning förutom att det blir tydligt vem som kommer driva verksamheten på lång sikt. Samma sak gäller för medarbetarna. Vad gäller kvalitet så finns troligen vissa skillnader på formella krav men generellt ska samma goda eller bättre kvalitet uppnås framöver. Den ekonomiska analysen kommer även omfatta risk- och känslighetsanalyser.

Fortsatt arbete

Analysarbetet planeras genomföras under sommaren och hösten 2024 varefter underlag för beslut om fortsatt driftsform kommer att presenteras. Arbetet behöver göras i nära samspel med Omsorgsenheten och Fastighetsenheten.

Det är möjligt att verksamheterna behöver gå med i kundvalet vid olika tillfällen beroende på exempelvis nuvarande avtal och pågående eller planerade renoveringar. Det kan också visa sig att en eller flera verksamheter i nuläget saknar affärsmässiga förutsättningar att drivas enligt kundval.

Utredningen planeras presenteras till kommunstyrelsens verksamhetsutskotts sammanträde den 11 december 2024 för beslut avseende fortsatt inriktning av driftsform. Det skulle innebära att ny driftsform kan gälla för de första verksamheterna från januari 2025.

Ekonomiska konsekvenser

Att gå över från upphandlad form till kundval bedöms öka förutsättningarna för långsiktigt god ekonomi och kvalitet. Det innebär också ett större ekonomiskt ansvarstagande jämfört med nuvarande avtalsform. Det finns också ett flertal risker som måste analyseras djupare innan beslut kan fattas.

Konsekvenser för barn

Beslutet innebär inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 20 maj 2024

Anette Böe
Produktionsdirektör
Välfärd samhällsservice

Henrik Feldhusen
Produktionsdirektör Bitr
Välfärd samhällsservice

Jessica Sjöstedt
Affärsområdeschef
Omsorg och assistans